ИЗБОРНОМ ВЕЋУ
ПРАВОСЛАВНОГ БОГОСЛОВСКОГ ФАКУЛТЕТА
УНИВЕРЗИТЕТА У БЕОГРАДУ

Предмет: Реферат комисије за избор наставника страног језика за ужу научну област **Страни језик струке (теологије)**, предмет:
Руски језик

Одлуком Изборног и Наставно-научног већа Православног богословског факултета од 03.10.2023. изабрани смо у комисију за припрему реферата о пријављеним кандидатима за избор у звање **наставника страног језика** за ужу научну област **Страни језик струке (теологије), за предмет Руски језик**, са пуним радним временом, на одређено време. Част нам је да Већу поднесемо следећи

РЕФЕРАТ

На расписани конкурс објављен у публикацији „Послови“, број 1062 од 18.10.2023. године пријавио се један кандидат – **Јелена Недић**, досадашњи наставник за ужу научну област Страни језик струке (теологије) за предмет Руски језик, на Православном богословском факултету.

ОБРАЗОВАЊЕ И РАДНА БИОГРАФИЈА КАНДИДАТА

Јелена Недић (рођ. Хљупина) рођена је 23. јуна 1989. године у Москви, где је стекла основно и средње образовање. Године 2006. уписала је десетосеместралне студије на Филолошком факултету Православног универзитета друштвено-хуманистичких наука „Свети Тихон“ у Москви, на

смеру „Руски језик и књижевност са познавањем српског и македонског језика“. Студије је успешно окончала 2011. године (средња оцена 9,80), одбранивши дипломски рад на тему „Итеративност у руском, српском и македонском језику“ са највишом оценом (10), чиме је стекла диплому са одликом („црвена диплома“) и стручну квалификацију „филолог, професор“. Поступком признавања страних високошколских исправа, диплома је исте године нострификована решењем на Филолошком факултету Универзитета у Београду као диплома интегрисаних академских студија у вредности од 300 ЕСПБ, са додељеним звањем „мастер филолог – русиста“.

Академске 2015/16. године уписала се на докторске (PhD) студије на Филолошком факултету Универзитета у Београду. У року је положила све предвиђене испите (општа оцена 9,88) и предала све самосталне истраживачке радове. Септембра месеца 2017. уписала се на завршну, трећу годину докторских студија, која подразумева писање и одбрану докторске тезе. Након тога је паузирала студије на основу рођења и неге другог и трећег детета, у укупном трајању од три академске године.

НАСТАВНО-ПЕДАГОШКИ РАД КАНДИДАТА

Јуна месеца 2013. године Јелена Недић примљена је у звање наставника руског језика и засновала радни однос на Катедри за филологију Православног богословског факултета Универзитета у Београду, где и данас ради као предавач руског као страног језика струке (теологије).

У свом педагошком раду колегиница Јелена Недић постиже запажене резултате. Она константно добија високе оцене у поступку студентске евалуације педагошког рада наставника – у току свих академских година досадашњег рада резултати анкетирања студената су по општој оцени – 4,96 (2017/18), 5,00 (2018/19), 5,00 (2019/20), 5,00 (2020/21), 5,00 (2021/22) и 5,00 (2022/23), при чему су посебно истакнути параметри прегледног и јасног излагања, квалитет и обим литературе, као и успешности наставне комуникације са студентима на часу – подстицање укључивања и учествовања

студената, одговарање на њихова питања и узимање у обзир студентских коментара.

НАУЧНИ РАД КАНДИДАТА

После избора у звање наставника руског језика 2013. године, Јелена Недић је објавила неколико научних радова и приказа у часописима и зборницима и превела десетине публикација теолошке садржине.

Основне области научног интересовања кандидата су лингвистичка русистика и теолингвистика. Најзначајнији радови посвећени су области за коју се бира и лингвистичкој русистици.

А. УЧЕШЋЕ НА НАУЧНИМ СКУПОВИМА И КОНФЕРЕНЦИЈАМА

Усавршавајући се у научном раду, колегиница Јелена Недић учествује у стручним скуповима и конференцијама: Међународни скуп слависта на Филолошком факултету Универзитета у Београду (2014, 2015, 2016, 2017; радови објављени у часопису *Славистика*), Међународни скуп слависта на Филолошком факултету Универзитета „Св. Ћирило и Методије“ у Скопљу (2017), Међународни семинар за македонски језик, књижевност и културу у Охриду при Универзитету „Св. Ћирило и Методије“ у Скопљу (2017), Костомаровски форум Државног института за руски језик „Александар Пушкин“ у Москви (2021), Међународна научна конференција „Језик и религија“ Уралског федералног универзитета у Јекатеринбургу (2021), Округли сто „Руски језик у Србији данас“ Руског дома у Београду (2022), програм „Руска језичка слика света у лингвокултуролошком светлу“ Универзитета допунског професионалног образовања у Нижњем Новгороду (2022). Члан међународног уређивачког одбора зборника научних радова Руски јазик, литература и култура: минато, сегашност, иднина 2, Скопје 2020. Члан Секције универзитетских

наставника страног језика струке (СУНСЈС) Друштва за стране језике и књижевности Србије (од 2021).

Б. ОБЈАВЉЕНИ РАДОВИ

СТУДИЈЕ, ОГЛЕДИ, ЧЛАНЦИ, РЕЦЕНЗИЈЕ, ПРИКАЗИ, ПРЕДГОВОРИ, ИНТЕРВЈУИ

1. *Глаголски облици у итеративним конструкцијама у руском исрпском језику*, у: *Славистика* XXII-2 (2018), стр. 110–122.12.

2. *Глагольные формы в итеративных конструкциях в русском и македонском языках*, у: *Македонско-руски језични, литературни и културни врски 7* (2018), стр. 215–224.13.

3. *Теолингвистичка проучавања словенских језика* / под ред. Ј. Грковић-Мејџор, К. Кончаревић. – Београд: САНУ, Одбор за српски језик у светлу савремених лингвистичких теорија, 2013 – 535 с. – приказ Е. В. Недич, у: *Хрестоматия Теолингвистики т. 2*, Ульяновск, 2019, стр. 446–451.

ПРЕВОДИ СТРУЧНИХ ТЕКСТОВА

Стручни рад колегинице Недић везан је за превођење теолошке литературе. У овој области њена најзначајнија остварења од избора у звање наставника руског језика су:

1. Георгије Флоровски, *Теологија културе 1: Небеско друштво*, прир. Златко Матић, Пожаревац: Одбор за просвету и културу Епархије пожаревачко-браничевске, 2018. (Сабрана дела Георгија Флоровског, књига 6), стр. 99–107: са руског превели Иван и Јелена Недић (чланак „Блаженство страдалне љубави“).

2. Александар Шмеман, *Три димензије Пасхе (одломак из књиге „Беседе на Радију Слобода“, том четврти)*, са руског превели Иван С. Недић, Јелена Недић у: *Каленић*: издање Шумадијске епархије, бр. 2/2018, стр. 7.3.

3. Осип Мандељштам, *Та дароносица, к'о сунца светлост чиста*, препев са руског Иван С. Недић, Јелена Недић, у: *Каленић*: издање Шумадијске епархије, бр. 3/2018, стр.14.

4. *Лексикон библијске егзегезе*, прир. Родољуб Кубат, Предраг Драгутиновић, Београд: БИ ПБФ УБ, Службени гласник, 2018. (превод са бугарског и руског Јелена иИван С. Недић – одреднице: „Девтероканонске књиге", И. Најденов, стр. 112–114; „Превод", А. Десницки, 335–336).

5. Татјана Афанасјева, *Свете Литургије Јована Златоустог и Василија Великог условенским преводима XI–XV века*, са руског превели Иван С. Недић, Јелена Недић, Београд: ИЛЦУ ПБФ УБ, 2018, 229 стр.

6. Протопрезвитер Александар Шмеман, Б*еседе на Радију Слобода у пет томова*, том 4, са руског превели Иван С. Недић, Јелена Недић, Крагујевац: Каленић, 2018, 324стр.

7. Протопрезвитер Александар Шмеман, *Беседе на Радију Слобода у пет томова*, том 5, са руског превели Иван С. Недић, Јелена Недић, Крагујевац: Каленић, 2018, 310стр.

8. Благое Пантелич, *Достоевский на духовном пути Сергея Н. Булгакова, с сербского перевели Елена и Иван Недич*, у: *Philotheos* бр 18.2 (2018), стр. 293–304.

9. Тодор Митрович, *Канон: время менять парадигму*, перевод с сербского Елена Недич, Иван С. Недич, у: *Дары*: альманах современной христианской культуры, Москва: Артос, 2019, стр. 14–27.

10. Протопрезвитер Александар Шмеман, *Основе руске културе*, са руског превели Иван С. Недић, Јелена Недић, Крагујевац: Каленић, 2019, 236 стр.

11. Јулијана Шмеман, *Мој животни пут са оцем Александром*; Радост служења, са енглеског превели Иван С. Недић, Јелена Недић, Крагујевац: Каленић, 2019, 185 стр.

12. Мирьяна Шакота, *Ризница монастыря Студеница*, перевод с сербского Елена и Иван Недич, Монастырь Студеница, 2019, 237 стр.

13. *Водич кроз манастир Жича*, апликација за Android и Apple паметне телефоне (2019), превод на руски Јелена и Иван Недић (https://play.google.com/store/apps/details?id=arhimedia.emg.zica и https://apps.apple.com/us/app/žiča-monastery/id1498461698)

14. Светлана Смолчич Макулевич, *Монастырь святого Прохора Пчиньского*, перевод с сербского Елена и Иван Недич, Вране, 2020, 180 стр.

15. Кирил Александров, П*асија по вакцини и вакцинацији*, с руског превели Иван С.Недић и Јелена Недић, редактура превода епископ бачки Иринеј, у: *Печат: листс лободне Србије*, бр. 675 (30. јул 2021), стр. 42–46.

16. Преподобномученица Мати Марија (Скопцова), *Достојевски и данашњица*, превод са руског Јелена Недић и Иван С. Недић, Београд: Biblos Books, 2021, 95 стр.

17. Владимир Басенков, *Траговима скривене Русије: књига о руском једноверју*, превод са руског Иван С. Недић и Јелена Недић, Драган Бунарџић, Марко Јевтић, редактура превода Иван С. Недић, Уљановск–Београд, 2021, 115 стр.

18. *Целокупни дневник оца Александра Шмемана у три тома*, приредио Иван С. Недић, превод са руског Иван С. Недић и Јелена Недић, Крагујевац: Каленић, 2021,359+359+359 стр.

19. Николај Берђајев, *Ноћна мора злог добра (о књизи Ивана Иљина „О супротстављању злу силом“)*, превод са руског Иван С. Недић и Јелена Недић, у: Николај Берђајев, Два схватања хришћанства, прир. Благоје Пантелић, Београд: BiblosBooks, 2021, стр. 128–148.

20. Преподобномученица Мати Марија (Скопцова), *Жетва Духа: житија светих*, превод са руског Иван С. Недић и Јелена Недић, Београд: Biblos Books, 2021, 111 стр.

21. Лиляна Хабьянович-Джурович, *Гора Преображения: роман*, перевод с сербского Елены и Ивана Недичей, Москва: Издательство Сретенского монастыря, 2022, 543 стр.

22. *Загреби либерала – угледаћеш конзервативца* (разговор са протојерејем Вјачеславом Рубским), превод са руског Иван С. Недић и Јелена

Недић, у: *Видослов*, саборник Епархије захумско-херцеговачке и приморске, бр. 85 (Божић 2022), стр. 35–50.

23. Митрополит Антоније Блум, *Постоји ли Бог? Дијалози са неверујућима*, преводса руског и енглеског Иван С. Недић и Јелена Недић, Београд: Biblos Books, 2022, 95 стр.

24. Василиј Зајцев, *Са друге стране Волге земље за нас није било: сећања снајпериске*, са руског превели Иван С. Недић, Јелена В. Недић, Београд: Алгоритам, 2022, 257 стр.

25. *Человек Христов: преподобный Иустин (Попович), богослов и чудотворец Челийский*, сост. Священник Дмитрий Трибушный, Москва: ПСТГУ, 2022; глава: Богоносец и христоносец: воспоминания о преподобном Иустине Челийском, собрали и с сербского перевели Иван и Елена Недич (с. 111–126, 135–192, 210–224).

26. Протојереј Вјачеслав Рубски, *Православна духовност: рестарт. Цртице заунутарњу реформу*, приредили и са руског превели Иван С. Недић, Јелена В. Недић, Крагујевац: Каленић, 2022, 231 стр.

27. Протопрезвитер Александар Шмеман, *Увод у литургијско богословље*, са руског превели и приредили Иван С. Недић, Јелена В. Недић, Крагујевац: Каленић, 2023, 268 стр.

МИШЉЕЊЕ О НАУЧНОМ РАДУ КАНДИДАТА

У даљем излагању приказаћемо оцену научних радова Јелене Недић објављених у периоду након последњег избора у звање наставника руског језика као страног језика струке (теологије), а у закључку ћемо настојати да дамо општу оцену њеног стваралаштва. Радове анализирамо сходно њиховим резултатима релевантним за научну област и звање за које се кандидат бира, и у обзир узимамо само оне који то непосредно и у потпуности испуњавају.

Научни радови и прикази:

Глаголски облици у итеративним конструкцијама у руском исрпском језику, у: *Славистика* XXII-2 (2018), стр. 110–122.12.

Студија је посвећена глаголским облицима који изражавају итеративно значење у руском и српском језику. У раду се представља богатство и разноврсност глаголских средстава и њихових итеративних значења, као и могуће комбинације њихових еквивалената у српском и руском језику. Анализира се глаголски вид, акционалне класе глагола у оба језика, футур први, императив у српском језику, конструкције са глаголом бывало, приходиться/дождиться и любить у руском језику и конструкције са глаголима дешавати се, догађати се, бивати, умети, знати, моћи и хтети у српском језику. Уочава се неограничено-вишекратно, егземпларно, квалификативно, пословично значење, као и значење дезактуализованости, уобичајене радње и епизодичног понављања код итеративних конструкција у руском и српском језику. Кроз контрастивну анализу утврђују се језичка средства којима се ова значења изражавају.

Глагольные формы в итеративных конструкциях в русском и македонском языках, у: *Македонско-руски јазични, литературни и културни врски 7* (2018), стр. 215–224.13.

Наведена студија представља детаљну контрастивну анализу начина исказивања итеративне вишекратности помоћу глаголских облика у руском и македонском језику. Циљ овог истраживања састоји се у инвентаризацији и анализи свих глаголских средстава помоћу којих се изграђују ситуације радње која се понавља у руском и македонском језику. Аутор обухвата и представља сва итеративна значења која се изражавају помоћу глаголских облика. Упоређује се употреба основних средстава изражавања итеративности у оба језика, услови употребе осталих средстава и издвајају се глаголска средства која се до сада нису разматрала.

Теолингвистичка проучавања словенских језика / под ред. Ј. Грковић-Мејџор, К. Кончаревић. – Београд: САНУ, Одбор за српски језик у светлу

савремених лингвистичких теорија, 2013 – 535 с. – приказ Е. В. Недич, у: *Хрестоматия Теолингвистики т. 2*, Ульяновск, 2019, стр. 446–451.

Наведен рад представља детаљан преглед и анализу радова из зборника *Теолингвистичка проучавања словенских језика*. Зборник обухвата велики број тема актуалних у Теолингвистици и њихов преглед указује на изврсну теоријско-методолошку упућеност аутора у област и темељно познавање релевантне литературе. Објављени приказ тематског зборника радова из Теолингвистике сведочи о одличној теоријско-методолошкој упућености кандидаткиње у област за коју се бира.

Преводи:

Преводи Јелене Недић показују њено суверено владање теолошком терминологијом, као и специфичним одликама научног стила у домену теологије, али и других контактних и комплементарних дисциплина. Спретно примењује модерне традуктолошке поступке парафразе, адаптације, пермутације, додавања, изостављања, одузимања, узимања у обзир унутарлексичке системности, као и специфичне поступке везане за превођење нееквивалентне и лексике са конотацијом, дефиниција, термина.

Иако је изворни носилац руског језика, колегиница Недић је билингвална, при чему у области српског језика поседује не само комуникативну, него и систематску теоријско-лингвистичку, преводилачку и лингвокултуролошку компетенцију.

МИШЉЕЊЕ И ПРЕДЛОГ КОМИСИЈЕ

Комисија сматра да је колегиница Недић у претходном периоду остварила значајне резултате у струци – на пољу теолингвистике, у оквирима наставе руског језика у теолошком образовном профилу и превођењу текстова разних стилова и жанрова унутар сакралног функционалностилског комплекса. Тиме је Јелена Недић показала да поседује потенцијал за даље напредовање у поменутим областима. Током протеклог изборног периода колегиница се истакла и својим ангажовањем у области наставе. Усавршавајући се у научном раду, колегиница Јелена Недић узела је учешће у стручним скуповима, округлим столовима и конференцијама, објавила радове у земљи и иностранству. Сва истраживања колегинице Недић поуздано су теоријско-методолошки заснована и поткрепљена богатом и разнородном грађом. Превођење теолошке литературе још је један показатељ значајног стручног рада колегинице Недић. Наиме, током протеклог изборног периода објављен је знатан број стручних (теолошких) превода у чијој је изради она учествовала. Колегиница Недић **испуњава све законске предуслове за избор у звање наставника страног језика струке**: завршене филолошке студије русистике, способност за наставни рад, искуство у раду са студентима теологије, научне радове у одговарајућој области објављене у научним часописима и зборницима, стручне радове.

На основу изложеног, Комисија сматра да су се стекли сви услови у складу са законом да се **Јелена Недић**, дипломирани филолог – мастер, изабере у звање **наставника страног језика** по конкурсу објављеном у публикацији "Послови", број 1062 од 18.10.2023. године, па се стога с поверењем и особитим поштовањем обраћа Изборном већу Православног богословског факултета у Београду са предлогом **да прихвати реферат Комисије и упути предлог**

Стручном већу за друштвено-хуманистичке науке Универзитета у Београду за избор Јелене Недић у звање наставника страног језика за ужу научну област **Страни језик струке (теологије), предмет Руски језик**, са пуним радним временом на том Факултету.

Београд, 21.11.2023.

др Ивана Кнежевић, ред. проф.
Православног богословског факултета
Универзитета у Београду
(ужа научна област – Англистика)

Др Зоран Ранковић, ред. проф.
Православног богословског факултета
Универзитета у Београду
(ужа научна област – Србистика)

др Ксенија Кончаревић, ред. проф.
Филолошког факултета
Универзитета у Београду
(ужа научна област – Русистика)